

תרומת המשכן כנגד גופו של אדם:

זהב זו הנפש, כסף זה הגוף, נחושת זה הקול, תכלת אלו הגידים, ארגמן זה הבשר, שני תולעת זה הדם, שש זה הכרס, עיזים זה השיער, עורות אילים מאדמים זה עור הפנים, עורות תחשים זה עור הראש, עצי שטים אלו העצמות, שמן למאור אלו העינים, בשמים זה החוטם, קטורת זה הפה והחך, אבני שהם ומילואים אלו הכליות והלב.

אמר הקב"ה: כיון שאני בודקם ומוצאם שלמים, אני שוכן בתוכם, דכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם!" (מדרש הגדול)

"וימלא אותו רוח אלקים בחכמה בתבונה ובעת... ולחשוב מחשבות".
"מעשה חושב"...

המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה לא היה מעיר לבחורים בשעת מעשה והיה חושב זמן רב כיצד להגיב. והנה ארע מעשה, ביהודי תושב המושבה "באר יעקב" שהגיע לשיבה עם קובץ של קטעי עיתונות כללית המפליגים בשבחיו של הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי לרגל יום הולדתו השבעים.

לתומו סבר אותו יהודי שבני השיבה ישמחו לקרוא זאת וטרח להביא את הגזירים לשיבה. והנה ניגש לבחור מסויים שאש קודש בערה בקרבו, אך הלה סירב לקבל את העיתונים בנימוק ש"כאן בישיבה לא קוראים עיתונים כאלה".

הפציר בו היהודי "אבל הרי זה על ר' אריה לוי, צדיק וקדוש... הבחור שוב סירב "כאן לא נכנסים עיתונים כאלה". נפגע האיש מסירובו של הבחור ועלבונו הפך לזעם "הייתי תומך בישיבה, אבל מהיום לא אתמוך עוד!"

בדיוק באותם רגעים הגיע המשגיח הרב וולבה לשיבה למסור שיחה. אותו אדם מיד ניגש אליו לשפוך את מור לבו. כולם המתינו לראות את תגובתו של המשגיח, אך כדרכו בקודש לא הזכיר מאומה על כך בשיחה.

לאחר מספר שבועות מסר המשגיח שיחה וכה היו דבריו: "כתוב בנביא 'והנער שמואל הולך וגדל וטוב גם עם ה' וגם עם אנשים'. כתוב כאן יסוד: מי שטוב עם ה' באמת, הוא טוב עם אנשים ואם הוא לא טוב עם אנשים, סימן שהוא לא טוב עם ה'!"

המשיך ואמר: "שמעתי, שיש בחורים שמחמירים לא לאכול את הדגים, על פי שמועה בשם ה"חזון איש". אבל הרי כל כולו של ה"חזון איש" היה בין אדם לחברו, ולמה בזה לא מחמירים?!" תגובתו המחושבת היטב של המשגיח נחרטה עמוק בלב בני הישיבה.

(אבני שלמה" ח"ג המשגיח)

רבינו רבי אברהם אבן עזרא מגדולי הראשונים והמפרשים. גאון מופלא בכל מכל! נפטר א' אדר שנת ד' תתקכ"ד-ז'

מתורתו של ה"אבן עזרא" בענין המשכן ובגדי כהונה

בצלאל ואהליאב נבחרו לבנות את המשכן, כי לא היו בישראל כמוהם! (ל"א ב')

יש חילוק בין התרומה לבגדי כהונה ובין הנדבות למשכן עצמו. לבגדי כהונה הביאו בני ישראל את הנדבות לידי החכמי לב, זהו שכתוב "חכמי לב העושים נאמנים הם", שהם היו הגוברים. ואילו את הנדבות לבניית המשכן היו בני ישראל מביאים אל משה רבינו, וחכמי הלב היו לוקחים ממושה. (כ"ח ה')

"וכסף": נקרא כסף כי תאוהו היא לעינים - נכספים אליו. (ל"ה ה')

"תחשים" - מין חיה היתה ידועה בימים ההם. כי כן כתוב "ואנעלך תחש". (כ"ה ה')

"ועצי שטים". יש מקדמונינו שאמרו שיעקב אבינו נטעם וישראל הוציאם ממצרים... ויש לתמוה... ויש לתמוה...

יש לבקש דרך אחרת, כי היה סמוך אל הר סיני יער עצי שטים. ובבואם אמר להם ששם יתעכבו הרבה ואין עליהם ענן כאשר פירשתי. עשה כל אחד סוכה, והנשיאים עשו כדמות חצרות כל אחד כפי מעלתו וכתרו כל היער כי עם רב היה ועשו סוכות. (שם)

מגבעת היא כיסוי גבוה על הראש, דוגמת מה שאנו קוראים היום כובע, כמו שחובשים הזכרים בארצות אירופה. ומצנפת היא בגד דק וגבוה, כעין מה שהיו הולכות הנשים באירופה והזכרים הנכבדים בארצות האיסלאם. (כ"ח ל"ו)

הציץ אינו נחשב בגד אלא תכשיט, רק חז"ל מנוהו בתוך שמונה בגדים, לפי שהרוב הם בגדים. (כ"ח ד')

"ושבצת הכתונת" - רק הכתונת של אהרן היתה משובצת ולא הכתונת של בניו. (כ"ח ל"ט דלא כרמב"ם הל' כלי המקדש ח' ט"ז עיי"ש)

תמיד שאינו תמיד...

בציץ כתוב שהיה "על מצח אהרן תמיד". היתכן?! תמיד פירושו בכל זמן, והרי אינו כן, הלא הציץ נמצא עליו רק בשעת עבודה?! צריך לומר שהכוונה 'תמיד' היא כאשר היתה המצנפת על ראשו לעולם ישימו עליה ציץ הקודש. (כ"ח ל"ה, כ"ז כ')

”וכל אשה חכמה לב...“ (ל"ה כ"ה) ”וכל הנשים אשר נשא לבן אתה בחכמה
זו את העולם“ (ל"ה כ"ז) למעלה מדרך הבטחון פשו והצליון! (העמק דבר)

השבוע יחול יום הזכרון לרבני הצדקנית חנה צפורה לוי, אשת הגה"צ
רבי אריה, בת לאחת ממשפחות היחס בישראל, כ"ו אדר תש"י

הגאון הצדיק רבי אריה היה מרבה להעתיק על ציונה של רעייתו
הצדקת עבור הנזקקים לישועה, והיא כנגדו היתה ממשיכה גם
לאחר מותה להעתיק ולהתפלל על הנזקקים ורבים ראו ישועות.

כמו שתיאר רבי אריה במכתבו, על מעשה פלא שארע לאחר מותה:
”...שכחתי לכתוב לך דבר פלא, בטח עוד בזכרוןך ר' חיים
סלנימסקי ואשתו חנה אשר התחתנו בביתנו, ואמנו הצדיקה
היתה לה לאם. ובעלה הוא איש מצוין בתו"י עובד בדואר. זאת
חנה סבלה מאיזה מחלה ודרוש לעשות לה ניתוח ולא יכלה
להחליט על זה. אמנם החליטה רק באופן שאת הניתוח יעשה
לה ד"ר ברומברגר - המנתח הראשי. וזה דבר בלתי אפשרי.

בלילה חלמה כי אמנו הגיעה לביתה בטקסי מפואר אשר לא
ראתה בהקיץ ונכנסה לביתה, והאישה הנזכרת שאלה בעצתה,
ואמנו אמרה לה כי היא באה רק לברך אותה שיהיה הכל
בהצלחה כפי רצונה. ולמחרתו נתקבלה בביתה הדסה, ובמקרה
יוצא מהכלל עשה לה הניתוח ד"ר ברומברגר...“ (”שמחת שלמה“)

מידת החסד שלה העניקה לבתה חיים, וכך היה המעשה: באחד
הימים יצאה סבתא חנה אל המכולת, כשבת נותרה התינוקת
חיה, לימים הרבנית אלישיב שוכבת במיטתה. בדרכה פנה אליה
הלך מסכן אשר ביקש מים לרוות את צמאונו. כיון שכמעט
הגיעה למכולת, ביקשה שימתין עד שתגמור את קנייתה ואז
תשוב לביתה ותביא לו מים, אולם הוא הפציר בה: ”שובי
לביתך, כי צמאוני נורא!“ גברו רחמיה על היהודי ומיהרה לביתה.

עם הכנסה לבית פרצה זעקה מפיה: התינוקת שכבה בתוך
קערת מים שעמדה סמוך למיטתה, קרובה לאיבוד נשימה...
היא מיהרה להציל את התינוקת, אך כמובן לא שכחה את ההלך
ומיד ידה אילו כשכוס מים בידה, אולם הלה כבר לא היה שם,
סיים את שליחותו ונסתלק...

כששמע זאת גיסה, הגאון רבי צבי פסח פרנק, התבטא ואמר:
”ודאי זו התינוקת מיועדת להיות אשתו של גדול הדור, לא
כדי טרחו מן השמים להציל את חייה!“ (”בית אמי“)

בשנת תר"פ, אחר לידת בנה אברהם בנימין, שהיה תינוק פלא
חלתה במחלה אנושה. נכנסו אל הגאון רבי אברהם יצחק הכהן
קוק לבקש ישועה. כששמע את מצבה ענה בקיצור נמרץ:
”כצפורים עפות כן יגן ה' צבאות“ - יוסיפו לה את השם צפורה!“
עשו מעמד שינוי השם וזמן קצר אחר כך יצאה מכלל סכנה. (ס"ה)

סיפר הגאון רבי שמחה שלמה לוי על אמו הצדקנית: לאחר
מות אמה שימשה את אביה ודאגה לכל צרכיו במסירות. כאשר
נשא אישה בשנית ואמי עלתה לארץ ישראל, העניק לה כאות
הערכה - את שרשרת הפנינים שהייתה שייכת לאמה האהובה.
כשהגיעה לארץ ישראל, התעניינה אצלה אחותה הרבנית גיטה
מלכה פרנק, שעלתה כמה שנים קודם לכן ארצה, מה עלה
בגורל שרשרת הפנינים של אמם, אשר עז חפצה לקבלה
למזכרת אהבה, תיכף השיבה אמי: 'אבינו שלח שרשרת זו עמדי
כדי למוסרה לך', והעניקה אותה לה ברוחב ליבה.

ואמר רבי שמחה שלמה שכל ימיה היתה אמו רואה את אחותה
ענודה בשרשרת זו, ולא עלתה על דעתה איזה מחשבת חרטה
או צער על ויתורה הגדול, כמו שנתבאר במעלת רחל שעיקר
העבודה להמשיך הויתור לאורך זמן בלא להנחם ולהצטער.

בהלווייתה, גיטה, רבי צבי פסח פרנק כינה אותה בהערצה 'אחת
האימהות'. במשפחה אמרו שעל מעשה זה בעיקר היתה כוונתו
במה שכתב עליה במכתבו: ”לא מצאתי דוגמתה בימינו אלה,
והרי היא כאחת האמהות: שרה רבקה רחל ולאה!“ (”שמחת שלמה“)

השבוע יחול יום פטירתה של האישה הדגולה מרת שרה שניר
שעשתה מהפכה היסטורית, מייסדת רשת "בית יעקב", חדורה
מסירות נפש ואש קודש - ערב שבת ויקהל, כ"ו אדר א' תרצ"ה

באין בנות אין אמהות ובאין אמהות אין עם

יומנה - "אם בישראל"

עוד עובדה מחיי בית הספר ניצבת תמיד לפני עיני: בלומדי
בכיתה ב' ביקרה המנהלת בכיתתנו בשעת שיעור "דת", אף
אחת מהתלמידות לא ידעה להשיב על השאלה: מדוע צמים
בעשירי בטבת - אני הייתי היחידה שקמתי והשבתי תשובה...

כיתה ז' - היינו בהבראה, נפלאה והדורה אותה סביבה, לא היה
גבול להתרוממות הרוח והתפעלותי לנוכח נפלאות הבורא...
הזמן עבר בנעימים, רק הטריד אותי, היו אנשים רבים שהתירו
לעצמם מאכלים מפוקפקים, גם שיש בהם חשש בשר וחלב.
כאשר אני לא אכלתי, לעגו וצחקו לי וכינוני בתואר "חסידונת".

ברם אינני מתביישת עוד בכינוי הזה. התעוררו בי שוב אותן
המחשבות: פעלי! עשי! הוכיחי לכל כי כדי להיות יהודי צריך
על כל צעד ושעל לקיים מצוות התורה כמספר הימים בשנה.
בין אם הוא מתגורר בארמון נהדר ואם בבקתה קטנה ועלובה.

ראיתי אותם מסובים לשולחן ללא נטילת ידיים, ללא ברכה, הם
לא ידעו שלמרות ששילמו תמורת האוכל - בכל זאת מעלו בה'
ובעם ישראל. אה! לו יכולתי להסביר להם זאת! אבל, הם
ישימוני ללעג ולקלס... אולי אתאזר עוז... אולי פעם אשמיע את
דעתי, אך אני מסופקת... אני המתביישת להוציא מילה בקול...

בליל שבת אחד באה אלי קרובתי, חברה נלהבת בארגון הבנות
"רות" והזמינה אותי להשתתף באסיפה. הלכנו יחד, אולם מה
מאד נשתוממתי, כאשר ראיתי במו עיני את אחת המנהלות
מדליקה מנורה. אמנם ידעתי כי אותן ארגון אינו מצטיין ביראת
שמים, אך לא העליתי על דעתי כי מחללים שם שבת בפרהסיא.
ההרצאה היתה מלאה דעות כוזבות וכפירה והקשיבו לה בנות
להורים חסידים. אותה שעה היה בוודאי אביה יושב ליד גמרא
ואמה קוראת צאנה וראנה. באותו מקום נולד בי הרעיון כי אילו
היתה להן לבנות סביבה מתאימה, פני הדברים היו שונים לחלוטין.

בימי שבת היו מתאספות בביתנו חברותיה של אחותי והיו
מבלות בשירה ובמחול ואילו אני הייתי פורשת לקרן זוית
ומעיינת בפרשת השבוע... היו אומרים כי בשעה שאני שקועה
בספרי, אפשר לקחת כל אשר בבית מבלי שאשגיח... מימי לא
הרגשתי תענוג יותר גדול מאשר ללמוד ולקרוא בספרי קודש!
אחיותי, מתי תבינו סוף סוף כי תפקידו היחיד של האדם עלי
אדמות הוא לעבוד את האלוקים בכל הלב, בכל הנפש והכח!

פרשת שקלים. שבת זו היא הראשונה מבין ארבעת השבתות המיוחדות
”זה יתנו...“ צו ה' פונה אל כל ישראל. אין ערך לפעולת היחיד בפני
עצמה, כי בהכרח הן מצומצמות וכוחן ארעי ואילו עבודת הציבור
מקיפות וכוחן נצחי. משום כך נדרשים כאן כל בני ישראל לעבודה
ומאמץ משותף, כל אחד נותן מחצית, לעולם לא יוכל היחיד לתת
את הכל, הוא זקוק למחצית השנייה כדי להפך לדבר שלם.

אבל כל אחד מצידו צריך לתת את מיטב כוחו וכשרונותיו "בשקל
הקודש" - לא כסף דורש ה', האדם נדרש לתרומה חשובה יותר,
עליו להקדיש לה' את שנותיו היפות ביותר "מבן עשרים שנה
ומעלה". יש חושבים שניתנה תורה לזקנים שתשש כוחם או
לילדים... אבל טעות בידם, קיום מצוות אמיית יקיים אדם
שהבנתו מלאה, כוחו עימו ורצונו עז.

ועוד, בציבור עובדי ה' אין הבדלי מעמדות. העשיר והדל, הכל
שווים. סכום מצער, לאפשר לכל אחד לתת חלקו. בתרומה קטנה
כל כך הצליחו לעשות דברים נשגבים ונצחיים עבור כלל ישראל.

רואים מכאן עד כמה אסור להתיימש, כמה אפשר לפעול גדולות
ונצורות אם כל ישראל משתתף בהן. גם אנו - עלינו לגייס את
חברותינו, תיתן כל אחת חלקה בעבודתנו הקדושה למען החינוך,
ויחד נעמיד את היסוד להגשמת תכלית החינוך של עם ישראל!